

Magiczny
Kraków

Edukacja klimatyczna to inwestycja w przyszłość Krakowa

2024-12-16

Kraków dzieli się wiedzą o zmianach klimatu z mieszkańcami, aby zachęcić ich do działania. Jest pierwszym miastem w Polsce, w którym powstało [Krakowskie Centrum Edukacji Klimatycznej](#). Otwarte w lutym 2023 roku centrum przeprowadziło jak dotąd ponad 500 spotkań, warsztatów, szkoleń i gier klimatycznych, w których uczestniczyło łącznie ok. 9 tys. mieszkańców.

Ziemia mierzy się ze skutkami postępujących w zawrotnym tempie zmian klimatu. Mierzą się z nimi w szczególności mieszkańcy miast i metropolii, najbardziej narażeni na groźne w skutkach, ekstremalne zjawiska pogodowe: fale upałów, powodzie czy przedłużające się okresy suszy. Przynoszą one nie tylko gigantyczne straty materialne, niższą jakość życia, ale także choroby i ponadnormatywną ilość zgonów, szczególnie w grupach wrażliwych.

Dlatego miasta – w dużej mierze odpowiedzialne za wysoki poziom emisji – muszą wziąć na siebie obowiązek ich obniżenia. Aby to skutecznie zrobić, potrzebne jest szerokie, społeczne porozumienie, angażujące nie tylko władze lokalne, ale także biznes, organizacje pozarządowe, środowisko naukowe i samych mieszkańców.

Ci zaś, aby włączyć się w inicjatywy proklimatyczne muszą rozumieć i akceptować wyzwania, jakie przed ich wspólnotą stoją, gdyż często wymagają one zmiany codziennych nawyków (transportowych, konsumpcyjnych), stylu życia i wiążą się z pewnymi wyrzeczeniami.

Do budowy takiej świadomej, proklimatycznej, obywatelskiej postawy niezbędna jest edukacja klimatyczna, oparta na rzetelnej wiedzy i sprawdzonych źródłach informacji, a nie na mitach klimatycznych. Taką edukację mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych od lat prowadzi Kraków.

Warsztaty teatralno-artystyczne „Smocza drużyna i jej klimatyczne moce”; „Eko-święta” – warsztaty szycia wielkanocnych kurek z materiałów upcyklingowych; spotkanie wykładowo-dyskusyjne „Jadalny Kraków | Jak miasto może wspierać produkcję żywności bez pestycydów?” czy „Odnawialni niezniszczalni” – warsztaty o odnawialnych źródłach energii to tylko jedne z wielu przykładów zajęć edukacyjnych, jakie odbyły się w [Krakowskim Centrum Edukacji Klimatycznej](#).

Centrum cyklicznie organizuje także akcje wymiany książek, ubrań i roślin, zachęcając mieszkańców do dzielenia się używanymi przedmiotami w duchu zero waste. W jego siedzibie działa także czytelnia z bogatym zbiorem pozycji popularnonaukowych, traktujących o zmianach klimatu, ochronie środowiska i ekologii.

KCEK poza organizacją wydarzeń w swojej siedzibie zaprasza również mieszkańców do udziału w inicjatywach realizowanych na terenie miasta. Przykładem takiej właśnie inicjatywy była akcja [„FruitPrint - zostawiamy dobry ślad”](#), polegająca na sadzeniu starych odmian drzew owocowych na terenie krakowskich szkół i przedszkoli. Jej celem było przywracanie do przestrzeni publicznej roślin wieloletnich jako zrównoważonego źródła pożywienia.

**Magiczny
Kraków**

Kraków to miasto kultury, miejsce gdzie co roku odbywa się wiele festiwali teatralnych i filmowych, koncertów i imprez plenerowych. Czerpiąc z tej bogatej oferty, miasto także sztukę wykorzystuje do edukacji klimatycznej mieszkańców, np. przy organizacji dwóch inicjatyw edukacyjnych, skierowanych do uczniów krakowskich szkół podstawowych: [Akademia Bohaterów Klimatu](#) oraz średnich: [Krakowska Akademia Klimatu](#).

Krakowska Akademia Klimatu to projekt realizowany od roku 2022 w cyklach półrocznych. Do końca tego roku odbyło się 6 jej edycji, w których wzięło udział łącznie ok. 15.000 uczestników. W każdym spotkaniu akademii uczestniczy kilkuset uczniów, którzy mają okazję poznać najlepsze światowe produkcje poświęcone tematyce ekologii i zmianom klimatu oraz spotkać się z ich twórcami i ekspertami a także sprawdzić swoją wiedzę w interaktywnym quizie klimatycznym.

Akademia Bohaterów Klimatu to z kolei całoroczny program edukacyjny, skierowany do uczniów klas 1–3 krakowskich szkół podstawowych, który inspirowa dzieci do odkrywania zagadnień związanych z klimatem i ekologią. Każda edycja składa się z cyklu spotkań w okresie od listopada do czerwca, podczas których uczestnicy mają okazję poprzez gry i praktyczne doświadczenia poznać zagadnienia związane ze zmianą klimatu oraz wpływem tych zmian na środowisko naturalne, zarówno w skali globalnej, jak i lokalnej. W trakcie trzech – jak dotychczas – zrealizowanych edycji, w zajęciach akademii wzięło udział ponad 700 uczniów. Uczestnikom akademii towarzyszy dedykowana publikacja „Elementarz Bohaterów Klimatu”, który pomaga im w realizacji proekologicznych misji przez cały rok.

Zdobytą podczas tych i innych, dostępnych w mieście programów edukacyjnych wiedzę, uczniowie mogą sprawdzić, biorąc udział w [Krakowskim Teście Wiedzy o Klimacie](#). Test realizowany jest także cyklicznie, we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim oraz spółkami miejskimi: Krakowskim Holdingiem Komunalnym, Wodociągami Miasta Krakowa, Miejskim Przedsiębiorstwem Energetyki Ciepłej i Akademią Górniczo-Hutniczą. Pytania testowe dotyczą zagadnień związanych ze zmianami klimatu, ochroną środowiska, ekologią oraz polityką klimatyczną. Osoby z największą ilością punktów otrzymują atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Od roku 2021 działa w Krakowie (w ramach programu LIFE-IP EkoMałopolska) Zespół Doradczyń ds. klimatu i środowiska UMK. Jednym z kierunków działań realizowanych przez ten zespół jest dotarcie do nauczycieli i edukatorów, po to aby dostarczyć im skuteczne narzędzia nieformalnej edukacji klimatycznej, przeszkolić ich w zakresie użytkowania oraz zachęcić do regularnego korzystania.

W tym właśnie celu w październiku tego roku zespół zorganizował pierwszą [Konferencję warsztatową pn. „Edukacja klimatyczna poza schematami”](#), skierowaną do osób zajmujących się właśnie edukacją klimatyczną. Wzięło w niej udział ponad 200 osób, w tym nauczyciele oraz edukatorzy z Krakowa, sąsiadujących gmin oraz innych regionów Polski, przedstawiciele samorządów z Małopolski, organizacji pozarządowych i biznesu.

W formule warsztatowej odbywają się z kolei cykliczne szkolenia, także przygotowane przez Zespół Doradczyń a realizowane w ramach projektu [„Rozwój nowych społeczności energetycznych działających w zakresie OZE na terenie Gminy Miejskiej Kraków”](#). Mają one na celu wypracowanie modelu społeczności energetycznej i wdrożenie tego rozwiązania w życie.

Szkolenia są poświęcone takim zagadnieniom jak m.in.: „Społeczność energetyczna i energetyka

obywatelska”, „Odbiorca na rynku energii elektrycznej – prawa i obowiązki”, „Prosument zbiorowy i lokatorski”, „Klaster energii”, „Dekarbonizacja budynków w świetle prawa UE” czy „Aktywizm obywatelski i współpraca z samorządem”.

Zespół Doradczyń przeprowadził również we współpracy z Centrami Aktywności Seniora cykl spotkań pt. „Zmiany klimatu od podstaw”. Krakowscy seniorzy mieli okazję dowiedzieć się w ich trakcie m.in.: jaka jest różnica między klimatem a pogodą, skąd się biorą zmiany klimatu, co powoduje globalne ocieplenie i jak powstają gazy cieplarniane oraz jak możemy się chronić przed negatywnymi skutkami zmian klimatycznych.

Kolejną inicjatywą edukacyjną Zespołu Doradczyń, która powstała we współpracy ze studentami koła naukowego Akademii Górniczo-Hutniczej Eko-Energia były „Klimatyczne czwartki w Symbiozie”. Podczas zajęć uczestnicy poznawali kluczowe zagadnienia klimatyczne, a także próbowali odpowiedzieć na takie pytania jak: Dlaczego w Polsce nie możemy uprawiać ryżu i ananasów? Jak powstaje wiatr? Czy skąd biorą się gwałtowne burze, upały, powodzie i wichury?

W inicjatywach edukacyjnych realizowanych w Krakowie często pojawia się idea zero waste. Była ona tematem m.in. warsztatów ekologicznych „Gotuję, nie marnuję, czyli kreatywna kuchnia bez resztek”, czy dotyczących zdrowego żywienia (dieta planetarna) dla uczniów szkół podstawowych i średnich. W ich trakcie uczestnicy mieli okazję poznać nie tylko zalety diety bezmięsnej i jej korzystnego wpływu na zdrowie i środowisko, ale także nabyć praktyczne umiejętności, np. jak przygotować zdrowe drugie śniadanie.

Zajęcia dotyczące problematyki marnowania żywności, które poprowadziła Sylwia Majcher – edukatorka ekologiczna, dziennikarka i autorka książek odbyły się także w krakowskim Zespole Szkół Gastronomicznych nr 2. Przyszli adeptci sztuki kulinarnej mogli w ich trakcie poznać praktyczne sposoby na wykorzystanie nadmiarowych zapasów żywności.

Problem konsumpcjonizmu w branży mody był z kolei tematem cyklu warsztatów dla uczniów krakowskich szkół średnich pt. „Odpowiedzialna moda”. Wzięło w nich łącznie udział ok. 200 uczestników, którzy w trakcie części warsztatowej przygotowali prace plastyczne z przesłaniem do rówieśników, poruszające kwestie, które najbardziej zapadły im w pamięć i poruszyły serca, jak np. niewolnicza praca dzieci w przemyśle odzieżowym.

Mniej specjalistyczne treści edukacyjne, podane w bardziej przystępny i dostosowany do różnych grup wiekowych sposób, często łączący naukę z zabawą, są przekazywane mieszkańcom w trakcie licznych wydarzeń plenerowych, jak np. [Międzynarodowy Dzień Ziemi](#), [Piknik sąsiedzki na Krupniczej](#) czy [Wielka Lekcja Ekologii](#).

Oferta edukacyjna przygotowana na tego typu imprezy przez jednostki i spółki miejskie, wydziały UMK, a także podmioty zewnętrzne skierowana jest do całych rodzin. Zawsze czeka na nie mnóstwo atrakcji: konkursy, warsztaty, quizy tematyczne, porady, gry, animacje, lekcje i zabawy klimatyczne.

Wielka Lekcja Ekologii oraz Piknik na Krupniczej odbywają się w ramach obchodów [Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu](#), dlatego są w znacznej mierze poświęcone tematom mobilności, elektromobilności i transportu miejskiego oraz korzyściom wynikającym z podróżowania

**Magiczny
Kraków**

niskoemisyjnymi środkami transportu.

W trakcie tegorocznych obchodów Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Transportu na mieszkańców czekały także dodatkowe atrakcje, jak np: parada zabytkowych i współczesnych tramwajów, symulator tramwaju NGT6 czy wystawa w Muzeum Inżynierii i Techniki „Miasto. Technoczułość”, która poświęcona historii miasta i sposobowi jego funkcjonowania na przestrzeni wieków, na której można oglądać ponad 600 zabytków myśli inżynieryjnej, repliki, makiety, materiały AV i zdjęcia.

Także w Muzeum Inżynierii i Techniki odbyło się w sierpniu tego roku (w ramach cyklu „Zielona komunikacja. Zielono nam”) pięć spotkań, podczas których osoby ze specjalnymi potrzebami mogły zwiedzić wystawę „Miasto. Technoczułość”. Odbyły się one pod hasłem przewodnim: **[Społeczność bez barier: rozumiem, poruszam się, widzę, słyszę i czuję.](#)**

Autor: Muzeum Inżynierii i Techniki

Edukację klimatyczną Kraków prowadzi także w trakcie wydarzeń skierowanych do środowisk naukowych czy biznesowych, jak np. podczas Kongresu Energetyki Rozproszonej **[„Lokalna energia dla przyszłości”](#)**. Wydział Gospodarki Komunalnej i Klimatu był współorganizatorem jednego z odbywających się w ramach Kongresu warsztatów pn. Miasto jako laboratorium.

Miasto cyklicznie bierze również udział w Kongresie Ekonomii Wartości Open Eyes Economy Summit. W tegorocznej edycji UMK prezentował na nim projekt NEEST, którego celem jest stworzenie gotowych do powielania wytycznych dotyczących termomodernizacji różnych typów kwartałów miejskich, która pozwoli obniżyć emisję CO₂ z budynków prawie do zera.

Kraków w dobrym klimacie

Edukacja klimatyczna mieszkańców od 2022 r. prowadzona jest pod hasłem „Kraków w dobrym klimacie”. Pod takim tytułem działają miejskie profile w mediach społecznościowych: **[FB](#)** oraz **[Instagram](#)**.

Więcej informacji na temat edukacji klimatycznej skierowanej do mieszkańców Krakowa można znaleźć na stronie **klimat.krakow.pl** oraz w publikacji: **[Działania proklimatyczne Urzędu Miasta Krakowa](#)**

Kalendarz wydarzeń o tematyce klimatycznej i ekologicznej, które odbywają się w Krakowie jest dostępny na stronie **[Ekokalendarz](#)**.